

Valtuutettu Eirolan valtuustoaloite 25.1.2024: Vegaaniruokavaihtoehto mahdolliseksi Siikajoen kunnan ruokapalveluissa

KVALT25.01.2024§ 12

Hallintosäännön 114 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitettun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Aloitteen jättämisestä tehdään merkintä saman kokouksen pöytäkirjaan.

Päätös

Valtuutettu Sinikka Eirola jätti 25.1.2024 seuraavan aloitteen:

"VALTUUSTOALOITE 25.1.2024

Siikajoen kunta

Vegaaniruokavaihtoehto mahdolliseksi Siikajoen kunnan ruokapalveluissa

Siikajoen kunnassa ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta valita vegaaniruokaa kouluissa ja päivähoitossa. Erityisruokavalioita linjaa Tiedote erityisruokavalioista 3.8.2018, joka sisältää ruokarajoitteiden lisäksi ohjeistukset kasvisruokailuun ja vakaumuksellisiin ruokavalioihin. Linjausta sovelletaan koulun ja päivähoiton lisäksi myös muissa kunnan ruokatarjoiluissa:

"5. Kasvisruokavaliota noudattaville lapsille tarjotaan kasvisruokaa, jossa on viljavalmisteiden, kasvien, hedelmien ja marjojen lisäksi eläinkunnan tuotteita kuten maitovalmisteita ja kananmunaa (lakto-ovovegetaarinen ruokavalio). Varhaiskasvatuksessa/koulussa ei tarjota vegaaniruokaa. Uskontoon perustuvassa ruokavaliossa sianliha, naudanliha tai verituotteet korvataan pääsääntöisesti lakto-ovo-vegetaarisella ruokavaliolla."

Veganismi on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen suojaama vakaumus, ja julkisen vallan velvollisuus on estää henkilön joutuminen epätasa-arvoiseen asemaan sen perusteella. Vegaanisista raaka-aineista on mahdollista koota terveellinen ja täysipainoinen ruokavalio, joka sopii suurimmalle osalle ongelmitta. Koulussa saatava laadukas ravitsemussuositusten mukainen vegaaniruoka tukee vegaaninuoren ruokavaliota myös kokonaisuutena. Se tarjoaa mahdollisuuden oppia tyydyttävän ruokavalion koostamisesta. Lisäksi vegaaniruoan saatavuuden helpottaminen mahdollistaa ympäristöystävällisemmän ruokavalion kokeilemisen niille, jotka ovat siitä kiinnostuneita. Nuoret ovat enenevässä määrin kiinnostuneita vaikuttamaan ympäristö- ja ilmastoasioihin, ja siksi heille on tärkeää tarjota siihen mahdollisuus.

Perustuslain 6 §:n 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan vakaumuksen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä uskonnon tai vakaumuksen perusteella. Syrjinnän kieltö edellyttää, ettei vegaaniruokavaliota noudattavaa aseteta muita huonompaan asemaan vakaumuksensa perusteella. Yhdenvertaisuuslain

5 §:ssä myös asetetaan viranomaisille velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta toiminnassaan. Yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Valtioneuvoston yhteydessä toimiva Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on ratkaissut neljä aikaisempaa tapausta koskien vegaanisen aterian tarjoamista päiväkodissa ja koulussa. Viimeisimmissä ratkaisuisissa on katsottu, että oikeudellisesti merkityksellisenä seikkana on pidettävä vegaaniruokavalion perustumista vakaumukseen. Lautakunta on ratkaisussaan (607/2018 ja 614/2018) katsonut, että vegaaniruokan tarjoamatta jättäminen vegaanilapselle asettaa vegaanilapsen tosiasiallisesti muita epäedullisempaan asemaan vakaumuksen perusteella.

Vegaaniruokan tulisi olla saatavilla oppilaitoksissa ja varhaiskasvatuksessa sitä haluaville omalla tai perheen ilmoituksella, ilman terveydenhuollon ammattilaisen todistuksen esittämistä. Vegaanisen ruokavalion noudattaminen on yhä useammalla perheellä ja nuorella omaan elämänsä katsomukseen pohjaava päätös, eikä liity lääketieteellisiin perusteisiin. Kyse ei ole siis makuasiasta, vaan eettisestä vakaumuksesta.

Esitän että Siikajoen kunnan ruokapalveluissa tarjotaan mahdollisuus valita myös vegaaninen vaihtoehto omalla tai perheen ilmoituksella.

Siikajoella 25.1.2024

Sinikka Eirola
Kunnanvaltuutettu, Vasemmistoliitto"

KHALL 12.02.2024 § 58

Esittelijä	Kunnanjohtaja Pertti Severinkangas
Päätösehdotus	Kunnanhallitus lähettää aloitteen hallinnon ja sivistystoimen valmisteltavaksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

SIVLK 25.09.2024 § 86

Siikajoen kunnan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa tarjotaan PPE-Köökki Oy:n valmistamaa ruokaa. PPE-Köökki Oy:ssä noudatetaan ravitsemuksen, ruokalistojen ja ruoanvalmistuksen osalta Valtion ravitsemusneuvottelukunnan eri ikäryhmille tekemiä ravitsemussuosituksia. Ravitsemussuosituksien mukainen ruoka on hyvin pitkälle perusruokaa.

Erikoisruokavalion mukainen sairaudenhoitoon liittyvä ruokavalio toteutetaan ilmoituksella ja terveydenhoitajan, lääkärin tai ravitsemusterapeutin todistuksella. Uskontoon ja vakaumukseen liittyvät ruokavaliot (sis. vegaaniruokavalion) toteutetaan niin sanotulla omailmoituksella (alle 18-vuotiaalta edellytetään huoltajan allekirjoittamaa ilmoitusta). Ilmoitus toimitetaan valmistavalle keittiölle ja näin vegaaniruokan saa.

Suosituksen mukainen ruoka sisältää vaihtelevasti lihaa, kalaa ja kasviksia. Punaisen lihan määrää tulisi vähentää ja siihen on PPE-Köökki pyrkinyt esimerkiksi kasvisten lisäämisellä liharuokiin (kasviksia keittoihin, laatikoihin ja kastikkeisiin). Ruoka on mahdollisuuksien mukaan kotimaista sekä maukasta, terveellistä ja turvallista ruokaa. Vegaaniruokavalio ja sen toteutus luetaan PPE-Köökillä erikoisruokavalioksi, koska julkisen ruokapalvelun asiakkaana vegaaniruokailija nauttii vain osan päivän ravinnontarpeesta, jolloin kokonaisvaltaisesta energia- ja ravintoainesaannista / päivä tai viikko täytyy jonkun muun kuin Köökki Oy:n kantaa vastuu.

Kaikissa Köökki Oy:n kunnissa on sama käytäntö vegaaniruokien osalta.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Juha Isomaa
Päätösehdotus	<p>Sivistyslautakunta päättää, että uskontoon ja vakaumukseen liittyvät ruokavaliot (sisältäen vegaaniruokavaliot) toteutetaan Siikajoen kunnassa edelleen jatkossakin niin sanotulla omailmoituksella PPE-Köökkin yhteisesti päättämien linjausten mukaisesti. (Alle 18-vuotiaalta edellytetään huoltajan allekirjoittamaa ilmoitusta). Ilmoitus toimitetaan valmistavalle keittiölle.</p> <p>Sivistyslautakunta antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esittelytekstin mukaisen vastineen valtuustoaloitteeseen.</p> <p>Sivistyslautakunta esittää, että aloite ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin ja että se todetaan loppuun käsitellyksi.</p>
Päätös	<p>Hyväksytään päätösehdotuksen mukaisesti. Päivitetään kunnan lomakkeet ja ohjeistukset vastaamaan päätöstä.</p> <p>Aino Liisa Haapakoski poistui kokouksesta klo 17.40.</p>

KHALL 07.10.2024 § 287

Esittelijä	Kunnanjohtaja Pertti Severinkangas
Päätösehdotus	<p>Kunnanhallitus merkitsee aloitteen johdosta tehdyt selvitykset ja päätöksen tiedoksi ja esittää valtuustolle, että aloite on loppuun käsitelty.</p> <p>Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.</p>
Päätös	<p>Päätösehdotus hyväksyttiin.</p> <p>Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.</p>

KVALT 17.10.2024 § 97 10/12.00.02/2024

Päätösehdotus	Valtuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.